

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.000
Letna naročnina . . . . . L. 2.000
Letna inozemstvo . . . . . L. 3.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 38 (811)

Gorica - četrtek 17. septembra 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

PONUJENA ROKA ki prinaša pogubo

Komunisti zadnje čase spet ponujajo roko katoličanom. Tik pred smrtjo je o tem spregovoril mojster politike »ponujene roke« Togliatti, nato se je oglašil njegov naslednik Longo, za njim pa član vodstva KPI Macaluso na tržaškem festivalu komunističnega glasila »Unità«. Njegov govor je objavilo tržaško slovensko pisano glasilo KPI »Delo«.

Do politike »ponujene roke« moramo zavzeti jasno načelno stališče kot katoličani, kot Slovenci in kot demokrati.

TOGLIATTI

V svoji »jaltski spomenici« je pokojni Togliatti zapisal: »V času papeža Janeza so se katoliške množice pomaknile na levo. Zdaj je v teku premik na desno. Ostalo pa je razpoloženje za premik na levo in mi ga moramo razumeti ter podpirati. Pri tem pa nam prav nič ne služi stara brezbožna propaganda. Če hočemo imeti dostop do katoliških množic, se moramo drugače lotiti vprašanja verske zavesti, njene vsebine, njenih korenin med množicami ter načina, kako versko zavest premagati. Če tega ne bo, bodo našo »ponujeno roko« katoličanom razlagali kot zgolj sredstvo, kot hinavščino.«

LONGO

Togliattijev naslednik Longo je na svoji prvi tiskovni konferenci rekel: »Mislimo, da lahko iskrena verska zavest nudi dragocen prispevek borbi proti zatiralnemu in nečloveškemu značaju kapitalistične družbe.« Na pripombo nekega časnikarja je Longo pojasnil: »Mi, ki se borimo za ideal, o katerem mislimo, da je višji, smo seveda prepričani, da bo naša ideologija in naša filozofija zmagala nad drugimi« (mislil je na krščanstvo - op. pisca).

MACALUSO

Član vodstva KPI Macaluso je rekel na festivalu »Unità«: »Vabimo vse laične, socialistične in katoliške sile... na potrebno preučitev odnosov med njimi in našo partijo.« Tu vidimo poleg »ponujene roke« tudi staro geslo o »enotni fronti«.

NAS ODGOVOR

Zaradi načelne jasnosti in ker vemo, kam pes tace molli zaradi bližajočih se pokrajinskih in občinskih volitev, moramo na komunistično ponudbo jasno odgovoriti ter povedati, da ponujene roke ne moremo sprejeti ter je prijateljsko stisniti, ker nam namesto objubljenih... rešitev nastavlja past in prinaša pogubo.

KAJ PRAVI PAVEL VI.?

Pri našem odgovoru se najprej sklicujemo na okrožnico Pavla VI. »Ecclesiam suam«, ki v tretjem delu o dvogovoru Cerkev s svetom pravi med drugim: »Vemo, da se mnogi v raznih oblikah proglašajo za brezbožnike. Vemo, da je brezbožstvo za mnoge program za vzgojo ljudi in politično delo v naivnem, a usodnem prepričanju, da bodo osvobodili človeka starega in napačnega pojmovanja življenja in sveta in to pojmovanje nadomestili z »znanstvenim naziranjem, ki odgovarja potrebam moderne napredka.« Papež razlaga, zakaj je zanikanje Boga zmotno in zakaj mora on po »zgodu svojih prednikov ter vseh tistih, ki so jim pri srcu verske vrednote, obsoditi ideološke sisteme, ki zanikajo Boga in preganjajo Cerkev, sisteme, ki se pogosto enačijo z gospodarskimi, socialnimi in političnimi režimi. Takšen je zlasti brezbožni komunizem. Rečemo lahko, da obsodba teh naukov ne prihaja toliko od nas, kajti obsojajo se sami. Naše obžalovanje je bolj krik žrtev kakor izrek sodnikov,« pravi Pavel VI. ter nadaljuje: »V takšnih okoliščinah je dvogovor med katoličani in komunisti zelo težaven, da ne rečemo nemogoče, čeprav v svoji duši tudi danes ne izključujemo ljudi, ki izpovedujejo omenjene sisteme ali so pristaši omenjenih režimov. Za tistega, ki ljubi resnico, je razpravljanje vedno možno. Težavo za

razpravljanje pa zelo, zelo povečujejo moralne ovire, ker komunisti izrabljajo besede in njihov pomen. Z njimi ne iščejo in izražajo resnice, ampak se jih poslužujejo v svoje že vnaprej določene namene.« Papež torej pravi, da sodelovanje ni možno zaradi globokega prepada med krščanstvom in komunizmom. Na koncu še navaja misel Janeza XXIII. v okrožnici »Mir na zemlji«, ki pravi, da se tudi takšni nauki, kot je komunizem, razvijajo in so podvrženi globokim spremembam. In nismo obupali nad tem, zaključuje Pavel VI., da bo po nastopu takšnih sprememb možen pozitiven razgovor, torej drugačen od današnjega, v katerem moramo izražati obžalovanje ter se pritoževati nad komunističnim delovanjem in mišljenjem.

STARO BREZBOŠTVO — NOVA TAKTIKA

Dokler bo komunizem ostal, kar je, bo sodelovanje izključeno, bo ponujena roka tiščala v prazno. Tega se je zavedal tudi pokojni Togliatti in z njim se tega zavedajo Longo, Macaluso ter vsi tisti, ki bi radi s komunizmom prodrli med katoliško, svobodno in demokratično mislečo množico. Vsi so spoznali, da mora komunizem bolje prikrivati svoje prave namene, bolj spretno lagati kot doslej, če hoče doseči svoj namen. Ne sme se odpovedati brezbožstvu in borbi proti veri, pač pa mora poiskati spretnjšo taktiko za svoje delo, najti nove besede, da ne bo katoličanov strašil. Kakor se komunisti na gospodarskem in socialnem področju predstavljajo kot branilci ne samo enega razreda, to je proletariata, ampak vseh slojev, tako hočejo tudi na verskem področju prepričati katoličane, da njihova vera ni v nevarnosti. In to celo odkrito povedo, ko pravijo, da morajo najti spretnjši način za pobljanje vere, ker so ljudje v dosedanem spoznanju hinavščino in ga je zato treba vreči med staro šaro.

NAPREJ PO ZACRTANI POTI

Ob tej priložnosti smo po vesti dolžni spregovoriti resno besedo o komunizmu med Slovenci. Slovenci v Italiji moramo v prvi vrsti skrbeti za naš narodni obstoj. V ta namen se moramo združiti, držati moramo skupaj in si medsebojno pomagati. Izključeno je, da bi mogli obvarovati svoj obstoj v okviru komunizma, v okviru Italijanske komunistične partije in sploh v okviru kakšne neslovenske ali narodnostno mešane stranke. Le Slovenska skupnost nas lahko reši. Ker Slovence najbolj vabi k sodelovanju Italijanska komunistična partija, nam od nje preti največja nevarnost. Kakor smo pravkar videli, jo moramo odklanjati kot katoličani. Odklanjati jo moramo tudi kot Slovenci in kot demokrati. Kot Slovenci zato, ker se bori za breznarodno komunistično družbo, v kateri bi moral izginiti predvsem mali narodi, med katere spadamo; kot demokrati pa zato, ker želi komunizem uničiti demokracijo in uvesti totalitarno diktaturo. Komunistično ponujeno roko moramo torej odkloniti in se stisniti v lastno enotno fronto — v Slovensko skupnost.

P.

Konferenca držav Afriške enotnosti

Na pobudo Organizacije afriške enotnosti so sklicali v Addis Abebi (Etiopija) izredno konferenco zunanjih ministrov, da bi razpravljali o položaju v Kongu. Zasedanje je trajalo več dni in se je zaključilo v spravljenem duhu. — Kongoško delegacijo je vodil sam ministrski predsednik Combe, ki je na konferenci v precejšnji meri uspel uveljaviti načelo o enotnosti kongoške države. Kot znano, tej enotnosti grozijo filokomunistični uporniki, ki so med trajanjem konference ustanovili lastno vlado in zahtevali, da pri-

zgeda, da se duhovi v ekstremističnih krogih nemške manjšine v bocenski pokrajini niso še pomirili in to kljub dobro napredujočim pogajanjem med Italijo in Avstrijo za mirno rešitev spora. Zadnji tak sestanek med italijanskim zunanjim ministrom Saragatom ter avstrijskim ministrom Kreiskyjem, kateri je potekal v zelo spravljenem ozračju, je bil prve dni minulega tedna v Zenevi. Toda še predno je do tega srečanja med odgovornimi državniki prišlo, so južnotirolski teroristi sprožili nov val terorističnih akcij, ki so se nadaljevale tudi po ženevskem sestanku.

Začelo se je z bombnim napadom na neko vojaško vozilo, pri katerem je bil en vojak ubit. Italijanska policija in karabinerji so takoj stopili v akcijo in začeli pregledovati ondotno področje. V neki koči so zasledili sumničene atentatorje, to je znana terorista Georga Klotza ter Aloisa Amplatza. Zasledovali so ju, toda brez uspeha. Po nekaj dneh je italijanska policija menila, da sta najbrž zbežala čez mejo v Avstrijo. Toda nekaj dne se na neki gorski karabinerski postaji javi neki mladenič. Predstavi se z imenom Peter Hofmann in pove, da je v neki koči videl dve mrtvi trupli. Več niso mogli izvleči iz njega, ker se je delal trudnega in prestrašenega.

Medtem so v omenjeni koči res našli neko prestreljeno truplo. Ugotoviteli so, da gre za truplo terorista Amplatza. O drugem truplu ni bilo sledu. Po tem so sklepali, da je njegovemu ranjenemu tova-

rišu uspelo rešiti se in zbežati.

Nastalo je vprašanje, kdo je streljal na peča terorista v tistem seniku. Policija je brž zasumila omenjenega mladeniča, ki se je izjavljal za Petra Hofmanna. Sklenila ga je odpeljati v Bocen na zasliševanje. Med potjo pa je z udarcem po glavi zmedel šoferja, da je zavil s ceste v jarek, sam pa zbežal. Skrivnostno je izginil, kakor se je nekaj ur prej pojavil.

Cez par dni so avstrijske oblasti prijele Amplatzovega tovariša Klotza, ki se je ranjen preko ledenikov prebil čez gorska slemena v Avstrijo.

Tako sta oba glavna terorista izločena. Kljub temu se je v dolinah Gornjega Poadižja dogodilo še nekaj atentatov. Kdaj bo tej žalostni igri konec? Vsa izventirolska javnost jo obsoja, Tirolci pa le vztrajajo pri svojem.

Maršal Tito na Madžarskem

Jugoslovanska diplomacija je v zadnjem času razvila obširno delavnost in to povsem vzporedno s sovjetsko, ki je prav tako na delu. Težko je povedati, kakšne cilje zasleduje pri tem Beograd. Po eni strani načelno ne odobrava sklicanje vrhunske konference komunističnih partij, na kateri naj bi po zamisli Hruščeva izobčili kitajske komuniste, ker bi s tem praktično priznal vodilno vlogo Moskve, proti čemur se je vedno boril; po drugi strani pa ne more pustiti Hruščeva samega pred vzhodnoevropskimi sateliti, ki zahtevajo vedno večjo politično neodvisnost in jim pri tem spor med Moskvo in Pekingom pride ravno prav. Zaradi tega so v Beogradu verjetno sklenili, da je treba v tem trenutku nekaj napraviti. Izkoristili so zmedo v komunističnem taboru ter se aktivno vključili vanjo, čeprav sami direktno niso prizadeli.

Tako se je prejšnji teden jugoslovanski predsednik Tito srečal z romunskim voditeljem Georgijem Dej-em ob priliki otvoritve del za zajezitev Donave pri Železnih vratih, s čimer je bilo vzpostavljeno tesno sodelovanje med obema državama. Ko bo elektrarna dokončana, ne bo Romunija več tako odvisna od Sovjetske zveze, kar se tiče električne energije. Na to dajo danes veliko v Romuniji, ki se hoče industrializirati proti volji Moskve.

Nato je maršal Tito odpotoval na obisk v Budimpešto, kjer je imel politične razgovore s Kadarjem in drugimi madžarskimi voditelji o trenutnih problemih delavskega gibanja. — Prihodnje dni pa je napovedan obisk vzhodnonemškega prvaka Walterja Ulbrichta, ki se bo domov grede iz Bolgarije ustavil v Beogradu. Od 21. do 26. septembra pa bo Titov gost češkoslovaški predsednik Antonín Novotný.

Z vsemi temi voditelji se je v zadnjem času sestel tudi Hruščev.

Tuomioja umrl

V Helsinkih je 9. t. m. umrl finski diplomat Sakari Tuomioja, ki je bil posredovalec OZN na Cipru. — Kot znano je Tuomioja pred nedavnim težko zbolel tik pred odhodom v Atene, Ankaro in Nikozijo, kjer bi s tamkajšnjimi voditelji moral razpravljati o kompromisni rešitvi ciprske krize.

Njegova bolezen je negativno vplivala na razvoj ciprske krize. Ko je nadškof Makarios ostal sam na terenu, je spet začel vsiljevati svoje trmaste zamisli, tako da je ciprska kriza še vedno na odprtem morju. Prav zadnje dni je Makarios začel nekoliko popuščati in je dovolil, da so blokiranim Turkom na Cipru lahko dobavili živeža in zdravil.

Nov predlog o evropski združitvi

Precej zanimanja je vzbudil novi načrt o evropski združitvi, ki ga je na zasedanju politične komisije Zahodne evropske zveze (ZEZ ali UEO) sprožil belgijski zunanji minister Spaak. V glavnem gre za oživitve znanega francoskega Fouchetovega načrta, po katerem naj bi se odgovorni organi posameznih držav pe-

riodično sestajali ter sprejemali eventualne skupne ukrepe, ne da bi v ta namen ustanavljali naddržavne organe, kakor želijo pristaši federalne ureditve Evrope. — Pred dvema letoma je večina evropskih ministrov ta načrt odklonila, sedaj pa ga je isti minister Spaak vzel iz arhiva in predlagal, naj bi ga izvajali za poskusno dobo treh let. To z namenom, da bi premagali sedanje mrtvilo v evropskem združevanju.

Politični opazovalci pričakujejo z velikim zanimanjem uradno reakcijo Francije na ta zadnji kompromisni predlog.

R A Z N O

Volk menja dlako, ne pa narave

Sovjetski časopis Sovjetskaja Rossija je potrdil, da tam kljub opevani verski svobodi divja preganjanje zoper vero. Dne 26. maja 1964 je ta časopis objavil vest, da so nekemu delavcu odvzeli rdečo knjižico stahanovca, ki jo je dobil zaradi svoje velike delovne usposobljenosti.

Casopis glavne delovne zveze v SSSR Trud pa poroča, da so vrgli iz komunistične stranke učitelja in propagandista naselja Poplevin, ker so odkrili, da je dal krstiti svojega sina.

Leningrajska »Pravda« z dne 14. maja 1964 protestira proti temu, da so predstavniki stranke in sindikatov podelili diplomo za zasluge v delavnicih podjetja »Rdeči delavec« neki delavki, ker ta odkrito izpoveduje svojo vero. Za podelitev nagrade je treba upoštevati predvsem politične zasluge in ideološko stališče. Delavka Sankovskaja pa ne samo da ni prenehala s svojo ideološko propagando, marveč je po prejemu odlikovanja še bolj vzpodbujala druge delavke, naj hodijo v cerkev. Videli so jo celo, da se je javno pokrižala. Zato ji je — tako zahteva članek — treba odvzeti priznanje za zasluge pri delu. Kdor živi po veri je nevreden takega priznanja!

Povsod več verske svobode kot v Jugoslaviji

Celo v najbolj zagrizenih komunističnih deželah kot na primer na Češkoslovaškem in v Vzhodni Nemčiji je dovoljen verski pouk v šolah. (Samo v Jugoslaviji ne!) V vzhodnem Berlinu lahko po pripovedovanju voditelja katoliške mladine za južno Avstrijo, ki se je sam razgovarjal z veroučitelji v Pankovu, ti neovirani uče verouk v šolah. Seveda pa vrši režim na razne druge načine protiversko propagando. Tudi na Češkoslovaškem, čeprav z velikimi ovirami, ki jih stavlja režim staršem, duhovniki lahko poučujejo verouk v osnovnih šolah. Samo v prvem razredu je verouk prepovedan.

Cerkev pruje v rasni integraciji

Dve katoliški župnijski šoli v škofiji sv. Avguština na Floridi (ZDA) sta sprejeli te dni prve zamorske gojence. Tretja šola, ki je pridržana otrokom drugih barv, zaenkrat še ni bila odprta. Je prvokrat, da je v tej severnoameriški škofiji prišlo do konkretnih izrazov rasne integracije na šolskem področju.

Začelo se je tretje zasedanje koncila

Novosti na koncilu

V ponedeljek, na praznik Povišanja sv. Križa, se je pri Sv. Petru v Rimu začelo tretje zasedanje sedanjega koncila. Začetek je bil bolj skromen, to je, nismo več prisostvovali slovesni procesiji škofov in prav tako slovesnemu prihodu sv. očeta. Koncilski očetje so se za 9. uro zbrali v baziliki sv. Petra in sv. oče je prišel med nje na nosilnici naravnost iz vatikanskih soban. Nato se je po klicanju Sv. Duha začela sv. maša.

Koncelebracija pri Sv. Petru

Novost te maše je v tem, da so pri njej sodarovali (koncelebrirali) papež in 24 koncilskih očetov. Ti so bili zbrani zato, da so predstavljali vso vesoljno Cerkev. Koncelebracija maše je bila zelo v navadi v prvih krščanskih stoletjih in se je danes ohranila le pri maši, ko se posvetijo novi mašniki ali novi škofje; v vzhodni cerkvi pa je koncelebracija precej bolj v navadi. Liturgična konstitucija, ki jo je koncil sprejel lani, določa, da se ob določenih priložnostih sme imeti somaševanje. Take priložnosti so zlasti vesoljni ali pokrajinski koncili. To je pretekli ponedeljek napravil sv. oče.

Zenske na koncilu

Druga novost na koncilu je udeležba žensk pri generalnih zasedanjih. Imenujejo jih »poslušavke« - uditrici. Da se bodo koncila udeležile tudi ženske zastopnice, smo zvedeli iz govora sv. očeta na praznik Marijinega rojstva. Ta dan je Pavel VI. imel pomenljiv govor na skupino redovnic iz škofije Albano, v katero spada tudi Castelgandolfo. V tem govoru je med drugim dejal sv. oče:

»Menimo, da je prišel čas, ko je treba dati večjo čast in večjo učinkovitost verskemu udeleževanju ženske. To je treba doseči s tem, da se izpopolnijo vezi, ki vežejo žensko na celotno Cerkev. Glede tega vam nekaj zaupamo: Dali smo navodilo, naj tudi nekatere ženske, za to primerne in pobožne, prisostvujejo kot izvedenke nekaterim slovesnostim in nekaterim generalnim skupščinam prihodnjega tretjega zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora vatikanskega II., to je tistim skupščinam, ki bodo obravnavale zadeve, ki se na poseben način tičejo življenja ženske. Tako bomo najbrž prvič v zgodovini imeli nekaj, seveda maloštevilnih zastopnic

žensk na ekumenskem koncilu, ki pa bodo značilen simbol. Te zastopnice bodo izbrane izmed redovnic in izmed voditeljic velikih mednarodnih ženskih organizacij; tako bodo tudi ženske uvidele, kako zelo jih Cerkev spoštuje v njih visoki časti in poslanstvu v blagor človeštva in krščanstva.«

Tako je Pavel VI. napovedal 8. septembra, naslednji ponedeljek 14. sept. so zastopnice žensk že sedele pri Sv. Petru med drugimi laičnimi zastopniki pri odprtju 3. zasedanja vesoljnega koncila.

Govor sv. očeta

Po maši je Pavel VI. imel na zbrani koncilski očetje nagovor, v katerem je poudaril nekatera

vprašanja, ki jih bo obravnaval koncil, posebno še vprašanje Cerkve in pa vprašanje zbora škofov in njihovega odnosa do sv. Stolice kot središča edinstva in trdnosti Cerkve.

Naslednji dan, v torek, je koncil že začel z rednimi zasedanji, in sicer z nadaljevanjem razprave o Cerkvi.

Tega zasedanja se od nad tri tisoč škofov udeležuje nekaj nad 2500. Ostali so bili oproščeni zaradi bolehnosti ali drugih ovir.

Takoj nastane vprašanje, kdaj se bo zasedanje zaključilo. Tega sedaj še nihče ne ve, le eno drži: vsi želijo, da bi se končalo čimprej. Zato je kardinal Tisserant naprosil očete, naj bodo v debatah stvarni in kratki.

Kaplani v italijanskih bolnišnicah

V Italiji je 99 bolniških ustanov in 1.137 bolnišnic, ki imajo po enega ali več kaplanov. Računajo, da je v Italiji 2500 bolniških kaplanov. Za te dušne pastirje so letos prvič organizirali posebne duhovne vaje.

Cerkev v Nigeriji

V zadnjih treh letih se je število katoličanov v Nigeriji povečalo za 15%. Iz uradnega štetja, ki ga je izvršila vlada lanske leto, je razvidno, da je število katoličanov v tej deželi prešlo od 1.590.000, kot jih je bilo leta 1960, 1.825.000. Katoliško hierarhijo v Nigeriji sestavljajo trije nadškofi in 14 škofov, štiri škofije so zaupane škofom domačinom, Vsega prebivalstva v Nigeriji pa je 55 milijonov.

Največji misijonski red

Po nedavnih statističnih podatkih imajo jezuiti več misijonarjev kot katerikoli drugi red ali redovna kongregacija. 5194 redovnikov jezuitske družbe, patrov in bratov vrši namreč svoj apostolat v misijonskih deželah. Slede frančiškani, ki imajo 3.630 misijonarjev, tem beli menihi, patri Sv. Duha in oblati Brezmadežne. Salezijanci, kapucini, dominikanci in patri Božje besede pa imajo vsak po nad tisoč misijonarjev.

Duhovniki — žrtve nacizma

Kakor poroča Glas koncila iz Zagreba, pripravlja Benedikta Kempner, žena glavnega tožilca pri nürnberškem procesu, spominsko knjigo za vse tiste duhovnike, ki so padli kot žrtve nacizma. Računajo, da je od 4 do 5 tisoč katoliških duhovnikov izgubilo življenje, ker so jih nacisti ali

postrelili ali pa umorili po koncentracijskih taboriščih. Pisateljica zbira potreben material za spominsko knjigo po raznih evropskih arhivih.

Pred par leti je izšla podobna knjiga v Italiji, kjer je zaradi grozot zadnje vojne in človeške hudobije izgubilo življenje 700 duhovnikov in bogoslovcev.

Se vedno čakamo na spominsko knjigo za vse tiste duhovnike, ki so padli kot mučenci in žrtve brezbožnega komunizma.

Holandski misijonarji

Iz Utrechta na Holandskem je pred kratkim odšlo v misijone 430 oseb. Sedaj deluje v misijonih 9296 Holandcev, in sicer: 4556 duhovnikov, 1383 misijonskih bratov, 3079 redovnic in 278 laičnih pomočnic.

Družba sv. Stefana na Madžarskem

V komunistični Madžarski je imela Družba sv. Stefana glavno skupščino. Družba je lahko s pomočjo prispevkov katoličanov vsega sveta natiskala kljub komunističnemu režimu veliko število molitvenikov, katekizmov, svetega pisma in nekaj leposlovnih del.

Mat in hčere v samostanu

V kraju Steimerkirchen-Traun v Avstriji je bila sprejeta med redovnice benediktinke vdova Marija Süs. Ta dogodek je vzbudil precej pozornosti, ker so tri hčerke gospe Süs tudi benediktinke.

Največja cerkev v južni Afriki

V Johannesburgu je škof posvetil največjo cerkev v južni Afriki. Dolga je 70 m in široka 26 m. Temeljni kamen je blagoslovil kardinal Montini leta 1962, ko je bil na potovanju po Afriki. Cerkev je posvečena Kraljici sveta. Sveti oče je poslal novi cerkvi nekaj svečnikov in kelih.

22 ugandskih mučencev

Za 26. september je sklican poljavni konzistorij, na katerem naj bi povedali prisotni kardinali in škofje svoje mnenje, ali naj se 22 ugandskih mučencev proglašajo za svetnike. Verjetno bo slovesna proglasitev še tekom koncilskega zasedanja. To bo velik dogodek za Cerkev v Afriki.

Državni poglavar slavi delo misijonarjev

Predsednik zahodnoafriške republike Dahomey, Apithi, se je udeležil posvečenja prvega domačega dahomejskega škofa v mestu Natitingou. Ob tej priliki je izrekel svoje priznanje misijonskemu delu Cerkve, ki ga je tekom desetletij opravila v njegovi deželi. Dejal je, da je najbolj pomembno poslanstvo misijonarjev v tem, da njegovim rojakom vcepijo zavest o njihovih dolžnostih in pravicah. Zato je njih delo za državo, ki je združeno sicer z velikimi žrtvami, ogromnega pomena. — Republika Dahomey ima sedaj dva milijona prebivalcev in se sredi razburkane Afrike do sedaj zelo mirno razvija.

Katoliške šole v Ameriki

Po zadnjih statistikah obiskuje v Združenih državah Severne Amerike nad šest milijonov gojencev katoliške šole, in sicer: visoke šole 366 tisoč, gimnazijo milijon 68 tisoč in osnovne šole štiri milijone 556 tisoč gojencev. Na visokih šolah je v zadnjih desetih letih število obiskovancev poraslo za 73 procentov.

Marijino slavlje na Opčinah

Lepo vreme je preteklo nedeljo privedlo na Opčine nad Trstom ogromno množico, da se pokloni božji Materi in nebeški Kraljici Devici Mariji ob 16. Marijanskem shodu. Ze v zgodnjih popoldanskih urah so se začeli zgrinjati Marijini častivci od vseh strani. Vse tržaške vasi in mestne župnije so bile zastopane. Z Goriškega so prišli romarji z avtobusi in osebnimi avtomobili, pa tudi z onstran meje je bilo precej ljudi.

Opčine so vsem napravile vtis, da se pripravljajo nekaj velikega. Vsa okna so bila okrašena s cvetjem in prepogami, čez ulice so viseli napis Mariji v čast. Cerkev je bila polna, Marijina pesem je odmevala.

Točno ob štirih se je začel rožni venec v cerkvi, in molitev so prenašali zvočniki tudi izven cerkve. Nato pa se je razvila močna in dolga procesija otrok, mož in fantov, skavtov in skavtinja, Marijinih družb in neštevilnih deklet in žen. Vodil jo je prost stolte cerkve sv. Justa msgr. Alojzij Salvadori, ki je zastopal tržaškega nadškofa, ker je ta že odšel na tretje zasedanje cerkvenega zbora. Stevilna duhovščina, mašni strežniki in belooblečena dekleta so šli ob Marijinem kipu, ki so ga nosili openski fantje. Mnogo ljudi je tudi ob strani po ulicah delalo špalir procesiji. Med procesijo je donela naša Marijina pesem, odmevala molitev rožnega venca, veličastno igrala proseška godba.

Ko je dospela procesija na trg, se je na vzvišenem oltarju začela sveta maša, ki jo je daroval g. prošt. Pred mašo je msgr. Salvadori v imenu nadškofa pozdravil udeležence in izrazil svoje veselje nad tako veliko množico Marijinih častivcev. Med zbornom sv. mašo je pesmi spremljala godba, skupna molitev in ljudska pesem sta napravili res lep vtis božje družine, ki moli in poje ter kliče blagoslov božji nad naše primorsko ljudstvo.

V govoru med sv. mašo je govornik msgr. Močnik razvil misel o veliki potrebi duhovniških poklicev med nami na Tržaškem in Goriškem. Pokazal je v jedrnatih besedah, kaj je duhovnik, kako važno je njegovo poslanstvo med ljudmi in zlasti, kako so bili in so potrebni duhovniki malemu slovenskemu narodu, ker mu ohranjajo vero in z vero tudi narodni obstoj, da se ne izgubi v tujem morju. Nakazal je tudi, kako naj utremo pot duhovniškemu naraščanju, zlasti s pravim

pojmovanjem duhovništva ter z molitvijo in žrtvami.

Po sv. maši so se ob nogah Marijinih zbrali še združeni zbori in ji zapeli v čast nekaj umetnih pesmi. Ob zaključni »Marija skoz življenje« se je kip zopet vrnil v cerkev, kjer je bil »ofers« za stroške slavlja.

Tako se je ob Marijinih nogah zopet zbralo na Opčinah vse primorsko ljudstvo, stari in mladi, preprosti in izobraženi, z narodnimi predstavniki vred. Marijanski shod na Opčinah je postal res vsakoletno srečanje naših vernih ljudi in njihova skupna prošnja k Mariji za pomoč in varstvo.

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Zakaj samo Tržačani?

Pretekli torek sem bral v slovenskem dnevniku, da se je v okviru dogovorov mešane jugoslovansko-italijanske komisije začel na Bledu seminar za slovenske učitelje in profesorje, ki bo trajal do 26. septembra. Udeležuje se ga 25 šolnikov (13 profesorjev in 12 učiteljev), ki pa so vsi le s Tržaškega. Od tistih, ki učijo na šolah na Goriškem, ni nobenega ne profesorja ne učitelja. — G. urednik, ali vam je znano, zakaj ta diskriminacija?

Profesor goriških šol

G. profesor, prav nič nam ni znanega, zakaj je nastala ta diskriminacija na škodo goriških šolnikov, čeprav smo že prej nekaj o njej slišali. Vsekakor Vaše pismo objavljamo v upanju, da se bo kdo odgovornih oglašil in vsej naši javnosti pokazal, zakaj tako odiranje slovenskih šolnikov, ki poučujejo na Goriškem.

Meniško življenje na gori Athos naj bi se poživilo

V začetku tega stoletja je živel na gori Athos v Grčiji v 21 samostanih nad 7 tisoč menihov. Sedaj je na Athosu le še 1650 menihov različnih narodnosti. Zaradi tega pomanjkanja redovniškega naraščanja je mnogo samostanov praznih in na tem, da razpadejo. Carigraski patriarh Athanagoras je v zvezi s tem zaskrbljujočim pojavom nedavno izdal nove smernice, ki naj poživijo meniško življenje.

Shod mašnih strežnikov

Po navodilih škofov morajo duhovniki posvečati posebno skrb mašnim strežnikom, saj od njihovega sodelovanja zavisi v toliki meri lepota in popolnost liturgičnih opravil v cerkvi. Italijani zato imenujejo strežnike »piccolo clero«, male klerike. Kako lepo je namreč v cerkvi tam, kjer imajo večje število dobro organiziranih in dobro pripravljenih strežnikov, ki pomagajo duhovniku pri sv. maši in pri drugih liturgičnih obredih; posebno se to vidi ob velikih praznikih. Gotovo, da vzgoja in pouk mašnih strežnikov spadata med prve naloge v dušnem pastirstvu.

Ne moremo pa mimo dejstva, da je danes z mašnimi strežniki velik križ posebno po mestih, pa tudi po nekaterih vaseh. Največji križ je v tem, da je tako težko dobiti dečke za strežniško službo; ali dečkov sploh ni, ker ni več otrok, ali pa pri starših ni razumevanja, da bi dečke zaupal duhovniku za pomoč v cerkvi. Kljub temu imajo ponekod dovoljno število strežnikov in so ti tudi lepo poučeni; to velja za nekatere vasi.

ZBOROVANJE V STANDREZU

Po želji škofov, naj duhovniki posvečajo posebno skrb mašnim strežnikom, prirejajo tržaški dušni pastirji že nekaj let sem posebne strežniške dneve, na katerih se zbirajo strežniki iz vseh slovenskih župnij na Tržaškem. Letos so na tak dan povabili tudi strežnike iz Goriške in določili zaradi tega zbor strežnikov Standrezu, ker je tam sedež dekanij in precej velika cerkev. Odziv je bil tako s Tržaškega kot z Goriškega skoro stoodstoten. Le malokatera župnija se ni odzvala. Na določen dan, v sredo 9. septembra je bilo v Standrezu kakor na trgu sv. Petra v Rimu v dnevih koncila: vse polno fantkov v rdečih oblekah in mašnih srcah, kakor škofje brez mitre. Bil jih je okrog 140 in z njimi skoro vsi dušni pastirji s Tržaškega in Goriškega. Strežniki so cerkvene stole vse napolnili. Imeli so najprej sv. mašo, pri kateri so vsi odgovar-

jali. Maševal je g. Eržen iz Gorice. Pri evangeliju je strežnikom spregovoril g. Breclj iz Doberdoba šegavo, prijazno, zanimivo, da so ga dečki vsi kar z očmi poslušali.

V KATOLISKEM DOMU

Po končani maši so se vsi strežniki odpeljali v Gorico, kjer je v dvoranji Katoliškega doma bil drugi del zborovanja. Tu so najprej gledali filmček o sv. Tarciziju: filmček je prav zanimivo registriral g. Breclj s pomočjo doberdobskih fantičev, tako da je vse teklo še lepše kot pri pravem filmu. Za filmom je sledilo »izpraševanje« oziroma tekmovanje. Prosto voljci so se oglašili in se postavili na oder, kjer jih je posebna komisija izpraševala iz mašnih molitev. Izmed številnih so bili trije nagrajeni, in sicer Francolič Darij iz Doberdoba, Bogatec Boris iz Križa in Ferfolja Stanislav iz Doberdoba. Vsi ti trije obiskujejo že srednje ali strokovne šole, zato so se mlajši čutili prikrajsane, češ da se oni ne morejo meriti s takimi, ki že »govorijo« po latinsko v šoli. Mislimo, da je njih »užaljenost« na mestu in bi zato drugič kazalo pri tekmovanju upoštevati ne samo znanje nego tudi starost.

OBISK GORICE

Ko se je končalo tekmovanje v KD, je bila že ura kosila. To so vsi strežniki in njih duhovniki dobili pri salezijancih. Okrepčani in spočiti so si po kosilu ogledali goriško mesto in zlezli na goriški grad, ki je bil zlasti za Tržačane nekaj novega. Po obisku gradu so se ustavili še v stolnici, kjer so zaključili svoje zelo uspešno zborovanje.

Splošen vtis je bil, da je letošnji dan strežnikov od vseh dosedanjih najbolj uspel bodisi po številu navzočih kot tudi po organizaciji, ki jo je vodil g. Stuhec. Mnenja smo, da bi vsako leto prirejali take strežniške shode skupno za tržaško in goriško škofijo in da bi počasi postala udeležba stoodstotna.

Beograjski nadškof dr. Bukatko in novi škof dr. Jenko pri slovesnosti v Logu

KONGRES CERKVE MOLKA Zakaj samo duhovniki?

Od 1. do 4. avgusta letos je bil v Kölnu v Nemčiji XIV. mednarodni kongres pod imenom Kirche in Not - Cerkve v stiski ali Cerkev molka, kakor jo mi navadno imenujemo. Na kongresu je bilo zastopanih 28 narodov, udeležencev pa je bilo okoli 700. Slovenska skupina je bila letos zelo močna, saj je štela 30 članov, večinoma izseljencev iz Zahadne Evrope, pa tudi s Koroške in iz Trsta.

Kongres je obravnaval problem mirnega sožitja in položaj Cerkve v svetu.

V soboto 1. avgusta je začel kongres z delom v krasni, moderni dvorani. Prisotne je pozdravil msgr. Adolf Kindermann. Takoj nato je sledilo prvo predavanje, ki ga je imel dr. Karel Hahn iz Rima. Govoril je o dogodkih v svetu, odkar je bila izdana okrožnica Janeza XXIII. o miru. Poudaril je, da je bila okrožnica izdana v določenem zgodovinskem trenutku in da je zato polna velikega zaupanja v ljude dobre volje. Papeža so skrajneži zaradi okrožnice kritizirali, a papež je z okrožnico dokazal, da je dobro razumel svoj čas.

KAKO POJMUJE KOEKSIStENCO KOMUNIZEM.

Popoldne ob štirih je govoril profesor Gustav Wetter, ki velja za najboljšega živčnega poznavavca komunizma. Razpravljal je, kako razume komunistični svet mirno koeksistenco. Ideja o mirnem sožitju ni iznajdba Hruščeva, ampak so jo poznali že Marx, Engels in Lenin, toda za komunistične voditelje je bila koeksistenco vedno le taktika. Koeksistenco je nekaj trenutnega, končni cilj pa je vedno isti: odstraniti sedanji red in uveljaviti komunistično družbo. Sovjetska zveza ne zagovarja koeksistence iz načela, ampak iz potrebe.

V času mirne koeksistence so se povečali stiki med komunističnim in nekomunističnim svetom. Ti stiki so koristni, ker ljudje iz komunističnih dežel lahko vidijo, kakšno je življenje v zapadnem svetu. Stiki pa predstavljajo tudi neko nevarnost, da bi nehote delali propagando za komunistični sistem. Stiki naj ne pomenijo odobravanja in priznanja komunističnih režimov. — Po tem predavanju je sledila živahna debata.

Večer je bil posvečen Mariji, Kraljici miru. Na odru je kraljeval velik, unetniški Marijin kip. Sledilo je petje Marijinih pesmi. Peli so Litvanci, Letonci, Ukrajinci, Belorusi, Čehi, Slovaki, Madžari, Romuni, Hrvati, Slovenci, Flanci, Holandci, Francozi in Portugalski. Slovenska skupina je topla zapela Marijino pesem »Marija, skoz življenje«.

Drugi dan je bila nedelja, najlepší dan na kongresu. V prostorni cerkvi je bila ob 7.30 slovesna sveta maša v bizantinskem obredu. Maševala sta dva škofa in 14 duhovnikov. Pel je zbor iz Utrechta. Sveta maša je trajala dve uri in pol. Skoro vsi prisotni so pristopili k sv. obhajilu. Oba škofa sta obhajala pol ure. Sveta maša je bila izredno svečana in je odkrila veliko bogastvo vzhodne liturgije. Čeprav je trajala tako dolgo, se je zdelo, da je prav hitro minila.

CERKEV ZA ŽELEZNO ZAVESO

Ob enajstih je bilo slavnostno zborovanje, ki je privabilo toliko ljudi, da niso mogli vsi v dvorano. Predvideno je bilo predavanje bivšega kanclerja Adenauerja, toda nadenen prehlad mu je preprečil udeležbo na kongresu. Postal je v pozdravno brzojavko. Namesto njega je govoril znani pater Werenfried von Straaten, in

sicer o položaju Cerkve za železno zaveso.

Pater Werenfried je svoj čas dal pobudo za kongrese Kirche in Not. Uspešno je organiziral pomoč beguncem iz Vzhodne Evrope, zlasti je poskrbel za duhovno pomoč. Nakupil je potujoče kapele, s katerimi so duhovniki obiskovali skupine beguncev, dokler se niso za stalno naselili. Tudi naši izseljenci so bili deležni pomoči p. Werenfrieda. V znak priznanja so mu lansko leto izseljenski duhovniki poklonili umetniško sliko svetega Cirila in Metoda. Letos jim je povedal, da ima sliko obešeno v svoji pisarni. Sedaj ima svojo centralo v Rimu. Znan je tudi pod imenom Spehpater, ker je prosil bogate kmete, naj mu za njegove potrebe darujejo nekaj slanice.

Povedal je, da se položaj Cerkve v času mirne koeksistence ni izboljšal. V Rusiji so ravno v teh letih zaprli na tisoče cerkva. Komunistični voditelji sicer nočejo mučencev, skušajo po mirni poti uničiti Cerkev. Vsa navidezna izboljšanja so zmotna. Predavatelj je dejal, da je čas, da se otresemo zmotne misli, kot da je nevarnost komunizma minila. Komunistični sistem se bo razjedel sam v sebi, toda za to je treba časa. Spoštujemo neupogljive duhovnike, ne duhovnikov miru in sodelovanja. Pater je nato opisal položaj v posameznih državah. Zdi se, da je trenutno najslabše na Češkem.

Predavanje je napravilo na vse poslušavce globok vtis. Po predavanju je holandski zbor iz Utrechta na Holandskem zapel vrsto ukrajinskih pesmi. Zbor šteje 32 pevcev, holandskih delavcev, v zborovodja je po rodu Ukrajinec. Občeni so bili v ukrajinsko narodno nošo. Petje je bilo krasno.

TRPLIENJE CERKVE NA VZHODU EVROPE

Popoldne sta bili na sporedu dve predavanji. Benediktinski pater Krizostom je naslikal usodo pravoslavne cerkve v Rusiji po letu 1917. Najbolj pretresljivo predavanje pa je imel dr. Hrymoch iz Münchena, ki je govoril o trpljenju združenih vzhodnih kristjanov ali unižatov. Sovjetska zveza je vzhodno Cerkev ob koncu zadnje vojne obsodila na smrt. Pet milijonov katoličanov je postalo brezpravnih. Takrat je bil zaprt tudi metropolit Slipy, ki je po 18 letih ječe po prizadevanju pokojnega papeža Janeza XXIII. spet dosegel svobodo in prišel v Rim.

Zvečer je bila ura molitve za trpečo Cerkev. Vsaka narodna skupina je v svojem jeziku zmolila očenaš za spreobrnjenje zaslepljenih bratov in za vztrajnost trpečih. Pri vsakem očenašu so prižgali veliko svečo v bližini oltarja. Goreči venec je postajal večji in večji. Molitvena ura se je zaključila s petjem molitve Pozdravljenja, Kraljica.

V ponedeljek dopoldne je govoril dr. Kazimir Ručič o Cerkvi v baltskih deželah, zlasti v Litvi, msgr. Zagon pa o Cerkvi na Madžarskem.

Popoldne je govoril kitajski duhovnik dr. Wangwen, mož majhne postave, pa velikega znanja. Ob kitajskem pregovoru — Ni tako težka smrt telesa kot smrt duha — je opisal počasno umiranje Cerkve na Kitajskem.

TUDI O LATINSKI AMERIKI SE JE GOVORILO

Sledilo je predavanje o Latinski Ameriki. Govoril je generalni tajnik mednarodne zveze katoliških delavskih gibanj Wilhelm Kreeftmijer iz Bruslja. Predavatelj s eni zadovoljil le z orisom težkega socialnega položaja v Latinski Ameriki, am-

pa je tudi nakazal rešitev in povedal, koliko naredijo katoliška delavska gibanja za izboljšanje tega položaja. Krščanstvo je najboljša revolucija.

Povedal je lepo misel: Ne borimo se proti komunizmu, ampak proti vzrokom komunizma! Katoliško gibanje katoliških delavcev je razširjeno po vseh deželah Latinske Amerike in šteje šest milijonov članov in štiri milijone simpatizerjev. — Po tem predavanju se je vnela izredno živahna debata, ki se je morala zaključiti predčasno zaradi pomanjkanja časa.

Večer je bil posvečen folklori. Razne narodne skupine so nastopile s petjem, plesi in prizori. Na sporedu je bilo tudi nekaj slovenskih narodnih pesmi. Najbolje so se odrezali Ukrajinci. Njihovi narodni plesi razkrivajo toliko poezije in lepote, da so osvojili vse navzoče. Po prireditvi v dvorani so se posamezne narodne skupine zbrale in prepevale dolgo v noč. Clovek je ob tem imel vtis, da je združena Evropa z dobro voljo vendarle mogoča.

Prišel je torek, zadnji dan kongresa. Na sporedu je bilo predavanje o komunizmu v Italiji. Predavanje je bilo temeljito in podprto s statističnimi podatki. Razkrilo je, kako je komunistična mreža razpršena na vseh področjih javnega življenja. Italijanska kom. partija šteje 1.600.000 članov in 33.000 celic.

SPREJETE RESOLUCIJE

Za zaključek je povzel besedo msgr. Adolf Kindermann. Predlagal je nekaj resolucij, ki so bile soglasno sprejete. Glasilo se takole:

1. Kongres Kirche in Not z zaoboljstvom ugotavlja, da se ljudje in narodi vedno bolj trudijo za ohranitev miru v svetu.

2. Žal se mirna koeksistenco pogosto drugače tolmači in izvaja kakor se glasijo besede. Prava koeksistenco predpostavlja, da niso omejevale osnovne človeške pravice.

3. Komunizem z besedami razglasa mirno koeksistenco, a v resnici v vseh komunističnih deželah omejuje osnovne človeške pravice.

4. V teku zadnjih let se ni v nobeni komunistični državi izboljšal položaj krščanstva, v nekaterih se je celo nevarno poslabšal. Poročila o življenju katoliške, pravoslavne in evangeljske Cerkve pričajo o tem.

5. Kongres zato opozarja svet, naj se ne da varati z besedami o mirni koeksi-

stenci. Komunizmu ne služi koeksistenco za odkritosrčno mirno skupno življenje, ampak za nov način uničevanja Cerkve in vsake vere.

6. Komunizem je po svojem bistvu brezveren in zato nezdržljiv s krščanstvom.

7. Kongres poziva odgovorne ljudi, naj svet obveščajo o resničnem položaju. Vsi verni pa, ki imajo priliko srečati se z ljudmi iz za železne zavese, imajo dolžnost, da se pokažejo pravi kristjani.

Vzporedno s kongresom je bila prirejena obširna razstava komunističnega brezbožnega tiska. Na vidnem mestu je bila razstava slovenskega katoliškega tiska, ki ga je komunizem ob prihodu na oblast zatrl. Prikazanih je bilo tudi nekaj žrtev komunistične revolucije v Sloveniji.

St. Z.

bo pisec NL pozval: Duhovniki, pridite, da oboji skupaj, mi laiki in vi duhovniki, skušamo poiskati pot, da se približamo našim delavcem in jih vrnemo Kristusu! Da, tega pričakujemo.

S filmskega festivala

V Benetkah se je dne 10. septembra zaključil XXV. filmski festival. Mednarodna žirija je podelila naslednje nagrade: »Zlatega leva« je prejel Antonionijev film »Il deserto rosso«. Posebno nagrado žirije je prejel film Pier Paola Pasolinija »Il vangelo secondo Matteo«. Ta slednji je prejel še nagrado Mednarodne zveze kritike UNICRIT in še »Grifone d'oro«, ki mu je bila soglasno podeljena od »Circolo del cinema città di Imola«. Poleg teh so bili še nagradjeni francoski film »La vie a l'envers«, ruski film »Hamlet«, angleški film »King end country«, »švedski film »Att Alskaa«, poljski film »Potnica«, jugoslovanska filma »Srečno« in »Kekec«, češki film »Černy Peter«, ki so prejeli razne nagrade žirij XXV. filmskega festivala.

ZA DOBRO VOLJO

Učitelj: »Tvorite prihodnji čas glagola ljubim!

Solarka: »Poročen.«

* »Zakaj imenujete vašega šefa slepič?«
»No, zadeva je preprosta: zato, ker slehernemu zagreni življenje, hkrati pa je popolnoma neuporaben.«

Radio Trst A

Sporod od 20. do 26. septembra 1964

Nedelja: 9.30 Cecilijanka - Revija gorških pevskih zborov, ki smo jo registrirali v Katoliškem domu v Gorici dne 24. novembra 1963. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.45 Oddaja za najmlajše: »Srečni princ«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 15.00 Zlata risanka: The Beatles. — 16.00 Mojstri groze: Guy de Maupassant: »Roka«, pripravil Franc Jeza. — 18.30 Kino, večeraj in danes, pripravil Sergij Vesel. — 21.00 Folklorja z vsega sveta.

Ponedeljek: 12.15 Iz slovenske folklorje: Niko Kuret: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Svetniki, križarji in romarji«. — 19.00 Tržaški pianisti: Bernarda Slama, Ivan Grbec: Sonatina za klavir. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov: Ivan Rudolf: (17) »Muc Belinko na lovu«. — 21.00 Peter Iljič Čajkovski: »Evgenij Onjegin«, opera v treh dejanjih.

Torek: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevc. — 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa. — 18.55 Gostovanja solistov v Trstu. — 19.15 Priredbe o narodnih junakih: (12) »Mazepa«, napisala Desa Kraševc. — 21.00 Radijska novela: Vencoslav Bele: »Dvakrat poročena«.

Sreda: 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju. — 18.55 Slovenski romantični samospevi. — 19.15 Enej Silvij Piccolomini (Pij II) ob 500-letnici smrti: Maks Sah (3) »Zgodovina ostalih Slovencev v njegovih delih«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Italijanske Radiotelevizije iz Turina.

Četrtek: 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.00 Pevski zbori dežele Furlanije-Juljske Krajine: Zbor »Giuseppe Verdi« iz Ronk, ki ga vodi Giorgio Kirschner. — 18.30 Kvartet v dvanajstem stoletju. — 19.15 Gradovi na Goriškem: (6) »Števerjanski grad«, napisal Rado Bednarik. — 21.00 »Malenkostna zadeva«, zgodba, ki jo je napisal Wilkie Collins, prevedla Jadviga Komac. — 22.30 Slovenski in jugoslovanski solisti.

Petek: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Zena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. — 19.15 Jadransko morje: Gojmir Budal: (12) »Plovba«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — Urednik Egidij Vršaj. — 21.00 Concert opere glasbe.

Sobota: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Zavojevalci gora: Dušan Pertot: (12) »K-2«. — 15.00 »Volan«. Oddaja Piera Accoltijsa za avtomobiliste s sodelovanjem italijanskega Avtokluba. — 15.20 »Milost za Ismaya«, radijska drama, ki jo je napisal Gian Francesco Luzi, prevedla Desa Kraševc. Igrajo člani Radijskega odra, režira Jože Peterlin. — 17.20 Drugi Vatikanski koncil. Poročila in komentariji o vesoljnem cerkvenem zboru. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji. — 18.55 Predelava folklorne glasbe. — 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta. — 22.00 Simfonične pesnitve.

Goriški nadškof med birmanci v Gabrjaha

Ob dvajsetletnici

45.

Pa saj to niso bile besede, ki jih je bral na procelju, bil je klic Marijinega zmagošlavja, ki je s Svete gore donel preko vse dežele, bilo je Marijino zagotovilo, da bo s prestola milosti trajno bedela nad svojim ljudstvom.

P. Ota je zajelo neizrazno ganotje. Potle so ga solze in ves je drhtel. Komaj so postavili Marijino podobo na oltar, je pokleknil, se zazrl v Marijino obličje in vzdihnil:

»Marija svetogorska! Vrnila si se na Sv. goro, spet si na prestolu milosti. A vrnila si se na tako skromen način. Kakva razlika z zmagošlavnim povratkom po prvi svetovni vojni! Bilo je prav na današnji dan pred 21 leti, 2. oktobra 1922. Takrat si se vračala iz bele Ljubljane, danes z revne Vipavske; takrat te je ve-

pregledni procesiji spremljalo 30.000 navdušenih častivcev, danes trije potni patri; takrat si šla mimo vzkljakajočih množic, vse svetogorsko pogorje je odmevalo od petja in proslavljanja, danes si šla mimo pogorišče, razdejani, grobovi. Ob tebi sta stokala bolnik in ranjenec, krog tebe smo se stiskali rešeni iz ječ, na Kostanjevici nisi doživela slovesnega sprejema, še sveža je bila kri dveh naših sobratov...«

Vstal je in stopil iz svetišča. Mrak je legel na Goriško. Tik pred njim, strmo v nižavi, se je raztezalo goriško mesto: z očmi se je ustavil na Kostanjevici, na gradu, na malosemiškem poslopju. Pogled mu je krenil preko Podgore in Kalvarije na zapad: nad Brdi je rdela večerna zarja, ognjeno rdeči prameni so preko Benečije segali do Matajurja, Kamina in Mangarta. Obrnil se je na sever: zadnji žarka zahajajočega sonca so poljubljali Juljske Alpe in zlatili jasne obrise Krna in Triglava. Nevede se je pomaknil proti severovzhodu: tema je zagrinjala

la Grgar in Čepovansko kotlino, v Trnovskem gozdu so goreli ognji. »Tam je Vipavska!« je pomislil. »In zadaj Postojnska, nato Kras, Kras do Repentabra in Doberdoba, zadaj pa morje, morje in furlanska nižina.«

V duhu je objel vso deželo, vse ljudstvo, ves svet. Tema je postajala iz hipa v hip gostejša, težki oblaki so zagrinjali nebo, zavladala je nočna tišina. Medtem ko sta v temi in molku otrpnila clovek in narava, je p. Oto dvignil roke proti nebu in vroče molil:

»Svetogorska Kraljica! Ti, ki si v uri požarov in morije pohitela med svoje slovenske otroke, zrla njih solze, čutila utripe njih src, zaščiti jih s svojim varstvom, reši jih dušne in telesne smrti! Ti, ki z vrha Sv. gore z enim samim pogledom obvladaš vso Goriško, hribe in doline, vasi in naselja, zaustavi nadaljnje požige. Na Sionu si utrjena, pa si skazala milost Skalnici, da je postala slovenski Karmel, Sveta gora, tvoje trajno bivališče. Skaži milost še ljudstvu, ki živi ob tvoji Sveti

gori, v vnožju Skalnice, da ti ostane na veke zvesto!«

Vrnil se je v cerkev, zaprl vrata, spet pokleknil pred Marijin oltar.

»Marija svetogorska!« mu je vrela molitev iz srca. »Reci ljudstvu,« si naročila Urški Ferligojevi, »naj mi tu hišo sezida in milosti prosil!« Sezidali so ti svetišče, z vseh strani so semkaj romali, ti pa si prebogato delila zaklade milosti. Stoletja si bila Mati goriških Slovencev, bodi jim ljubeča Mati tudi v najtežji preizkušnji druge svetovne vojne!«

Skozi zakristijo je dospel v svojo celico na južni strani samostana. Začutil je nepopisen nemir in morečo tegobo. Odprl je okno. V obraz mu je butnil oster sunek burje. Z roko bi se lahko dotaknil gostih oblakov, ki so se vzhano podili mimo. Zannan je upiral oči, da bi prodril skozi črno temo: videti ni bilo ne zvezde na nebu ne luči v dolini: v nočnih teminah se je zbirala nad Goriško strašna nevihta...

KONEC

SLOVENSKI OKTET

Gašper Dermota Tone Kozlevčar
Janez Lipušček Andrej Strukelj
Marij Kogoj Marijan Stefančič
Božo Grošelj Dragiša Ognjanovič

Umetniški vodja dr. Valens Vodušek

SPORED

- Jacobus Gallus Carniolus (1550-1591) - *Libertas animi, Vae nobis, Ascendit Deus, Magnum Mysterium*
Adrian Willaert (1490-1562) - *Sempre mi ride*
Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) - *Ave verum*
Stevan Mokranjac (1856-1914) - *Njest svjat* (iz pravosl. liturg.)
- Anton Foerster - *Večerni ave*
Janko Ravnik - *Kam si šla, mladost ti moja*
Uroš Krek - *Marko skače*
Stevan Mokranjac - *Sedma rukovet* (splet pesmi iz Srbije in Makedonije)
Vladimir Berdovič - *Lindjo* (dubrovniška)
- Oskar Dev - *Flosarska*
Slovenska narodna - *Nocoj pa oh nocoj* (Fran Venturini)
Slovenska narodna - *Potrkan ples* (Josip Pavčič)
Slovenska narodna - *Mojcej* (Pavel Kernjak)
- Italijanska narodna - *La Montanara* (Orelli-Galli)
Slovaška narodna - *Ej hora, hora* (Oldrich Halma)
Črna duhovna - *Swing low sweet chariot* (Mario Rijavec)
Črna narodna - *You better mind* (Mario Rijavec)
Ruska narodna - *Dvanajst razbojnikov* (Sergej Zarov)
Ruska narodna - *Pesem o atamanu Platovu* (Sergej Zarov)

Od mor

Koncert
V
Katoliškem
domu
V
nedeljo
20. sept.
ob 17. uri

PREDPRODAJA VSTOPNIC od petka dalje v kavarni Bratuž in na upravi Katoliškega glasa. — Sedeži: 500 lir, stojišča: 300 lir.

GORIŠKE NOVICE

Nadškof Pangrazio odpotoval v Rim

Goriški nadškof je v soboto 12. septembra odpotoval v Rim, da se tam skupno z drugimi koncilskimi očeti vsega sveta udeleži tretjega zasedanja koncila vaticanskega II., ki bo verjetno trajalo vse do konca novembra.

Nadškof Pangrazio je član mednarodnega tiskovnega urada za koncil ter tajnik nadškofijske italijanske komisije za socialna vprašanja.

Prijateljski obiski

med Gorico in Ljubljano

Član uredniškega odbora demokrščanske revije »Iniziativa Isontina« so bili pretekli teden obiskali Celovec. Namen tega obiska je bil, navezati tesnejše stike in okrepi sodelovanje med obema mestoma. Na sestanku so bili tudi predstavniki kulturnih in športnih ustanov, ki so poudarili potrebo po čim tesnejših stikih in izmenjavah. Govorili so nadalje o gradnji avtoceste Gorica-Ljubljana, kajti promet med obema mestoma se vedno bolj veča in potreba po hitrejši zvezi je vedno bolj nujna.

Goriški upravljatelj na obisku v Celovcu

Zastopniki goriške občinske uprave so pretekli teden obiskali Celovec. Na razgovoru s predstavniki celovške občine so razpravljali o regulacijskem načrtu, o novih gradnjah in o problemih, ki so skupni za obe mesti.

Natečaj za službo državnih uradnikov

Razpisan je natečaj notranjega ministrstva za 35 službenih mest namestnika računovodje. Prošnje na kolkovanem papirju za 200 lir je treba vložiti na prefekturi do 24. oktobra letos. Tam dobijo zainteresirani tudi vsa potrebna pojasnila. Pismeni izpiti bodo v Rimu od 19. do 21. januarja 1965.

Nerazumljivo ravnanje

Vpisovanje za novo šolsko leto se na vseh srednjih šolah naglo bliža zaključku. Na slovenskih srednjih šolah se bo zaključilo 25. t. m. in dijaki, ki niso še storiili svoje dolžnosti, imajo potemtakem na razpolago še približno teden dni časa, da to lahko storijo.

Posebno važen je vpis v prvi razred enotne srednje šole. Obiskovanje te srednje šole je namreč obvezno. To pomeni, da ne sme prav noben otrok po zaključku petega razreda osnovne šole ostati doma.

To smo hoteli povedati, ker smo pač slišali, da nekateri starši nočejo ničesar vedeti o tej šoli. Te starše opozarjamo, da je tako njihovo ravnanje v celoti zgrešeno. Brez diplome enotne srednje šole ne bodo njihovi otroci imeli možnosti, da zaprosijo tudi za najbolj navadno in preprosto delo. Zato naj dobro pomislijo, kako usodna bi utegnila biti njihova odločitev, da ne vpišejo otroka na enotno srednjo šolo.

Novo zgradbe v Stražičah

Pretekli teden je predsednik zavoda za Ljudske hiše v Gorici odprl razpis ponudb za podiranje starih hiš v Stražičah. Podirli bodo hiše št. 25, 27 in 29 v ulici Colombo, ki jih je sezidala ustanova IACP. Delo je sprejelo podjetje Mattioli za tri milijone lir. Na zemljišču starih hiš bodo postavili dve novi zgradbi s 40 stanovanji in bodo znova razpisali dražbo za zidavo.

Apostolstvo molitve v Gorici priredi

romanje na Sv. goro

Vpisati se je treba pri g. Kleindienstu na Travniku in imeti veljavno propustnico.

Obnovitev vrtca v Podgori in županovo pismo šoloobveznim otrokom

V zvezi s prošnjo staršev iz Podgore za obnovitev slovenskega otroškega vrtca je občinski svetovavec dr. Sfiligoj obiskal pristojnega občinskega odbornika gospoda Lodijsa in ga naprosil, naj se upošteva upravičena volja staršev in vrtec zagotovo obnovi.

Odbornik g. Lodijs je zagotovil svojo najširšo podporo za obnovitev vrtca, ki bo spadal v pristojnost ONAIRC-a, kakor vsi drugi vrtci v goriški okolici.

Ker je bil ob tisti priliki župan odsoten, je dr. Sfiligoj omenil odborniku gospodu Lodijsu tudi zadevo županovega pisma šoloobveznim otrokom. Pismo je namreč samo v italijanski.

Odbornik je pojasnil, da je pismo narekovala prilika, ker je župan dal dostaviti na dom otrok vse listine, ki so potrebne za vpis v prvi razred osnovne šole. Dejal je, da pismo ni imelo namena vabiti otrok v to ali ono šolo in da so zato slovenski starši povsem prosti, da vpišejo svoje otroke v slovensko osnovno šolo.

Jesenska simfonična sezona

Po nekaj letih imamo v Gorici zopet jesensko simfonično sezono, in sicer gostovanje simfoničnega orkestra tržaškega gledališča »Verdi«. Napovedanih je pet koncertov, ki se vršijo v veliki dvorani Telovalnega društva (ki sicer ni najbolj primerna za tovrstne prireditve). Prvi koncert se je vršil v petek 4. t. m. z deli Čajkovskega, Hindemitha in Gounoda. Drugi koncert pa je bil v petek 1. t. m., pod vodstvom norveškega dirigenta Per Drejerja in jugoslovanske pianistke Dubrovke Tomšičeve. Na sporedu so bili Musorgskega simfonična pesnitev »Noč na golem brdu«, Čajkovskega koncert št. 1. za klavir in orkester ter Sibeliusova I. simfonija.

Tu bi lahko pripomnili, da je bil spored nekoliko preveč enoličen, saj je zajemal samo kasnejšo romantiko. Največje zanimanje je vladalo za klavirski koncert Čajkovskega, ki je morda eden izmed najbolj popularnih na koncertnem repertoarju. Mlada pianistka Tomšičeva je pokazala veliko občutljivost in tehnično pripravljenost, s čimer je osvojila številno občinstvo. Preciznost in doganost dirigenta Drejerja se je najbolj poznala v Sibeliusovi simfoniji. — Naslednji koncert bo v petek 18. t. m. Na sporedu bodo dela Bartoka, Sollaia in Beethovna.

Poroka

V soboto 12. septembra sta se v Rupi poročila g. Zdravko Klanjšček, pevovodja v Jazbinah in Rupi, ter gđc. Marjeta Marusič. Pri poročni sv. maši so novoporočencema peli pevci zbora »Lojze Bratuž«, katerega član je tudi ženin, ter domači pevci. — Mladima zakoncema želimo mnogo sreče na življenjski poti!

Rajbelj

Nesreča na delu

V soboto 12. t. m. se je na delu ponesrečil 56-letni predelavec šofer Focardi Radames. Pri jašku Clara je z buldozerm nakladal na avto ruševine podrtega zidu, ko je buldozer z lopato dvignil težko 6 m dolgo tračnico, ki je z vso silo udarila nesrečnega Focardijsa po glavi in mu jo razbila. Umril je ob prevozu v bolnišnico. Nesreča je nastala na gradbišču, kjer trvdka Piemonte gradi novo kopalnico za rudarje. Po nesrečnem naključju tisti dan ni bilo doma našega zdravnika in so zato morali poklicati zdravniko s Trbiža, ki pa ponesrečencu ni mogla več pomagati. Pogreb pokojnega je bil v ponedeljek na tukajšnje pokopališče. Rudarji smo v znak žalovanja prekinili delo za 24 ur.

Vaščani smo mnenja, da bi v vasi moral biti vedno navzoč zdravnik, saj je tukaj na delu 800 rudarjev in se vedno lahko pripeti kaka nesreča. Zato če gre zdravnik v stran, bi moral dobiti namestnika.

NOVA KOROSKA PESNIŠKA ZBIRKA.

V novi slovenski zamejski knjižni *Slovenski založbi*, ki je bila osnovana že v februarju in je v njej pravkar izšla nova izdaja dr. Turnškovega *Malega misala*, bo še letošnja izšla pesniška zbirka koroškega pesnika Antona Kuchlinga z naslovom: »Drava, povej!»

V isti založbi bo izšla tudi zgodovinska višarska povest *Božja planina* ter dramski scenarij *Zvezdi našega neba* o slovanskih blegovestnikih Cirilu in Metodu. Ti dve deli sta izpod peresa prof. dr. Metoda Turnška.

Slovska založba ima na programu še vrsto izvirnih slovenskih literarnih del naših zamejskih književnikov.

TRŽAŠKE NOVICE

Novi predpisi o duhovniški obleki v tržaški škofiji

Tržaški g. nadškof je dne 3. septembra izdal nove predpise glede duhovniške obleke. Doslej je bilo določeno, da smejo duhovniki hoditi ali v talarju ali v suk-nji, ki sega do kolen. Sedaj pa je dovoljen jopič. Obleka mora biti črne barve. Talar naj nosijo duhovniki pri cerkvenih opravilih in v šoli. Nadškof pojasnjuje, da je izdal ta predpis zato, da se v obleki, ki je bolj sorodna obleki drugih ljudi, duhovniki laže približajo ljudem.

Tak način oblačenja je bil že dolgo v navadi v nemško govorečih deželah in sploh povsod, razen v latinskih deželah. Nova obleka je mnogo bolj prikladna in praktična. Pri italijanskih vernikih bo verjetno sprva nekoliko zgleđovanja, ker na kaj takega niso navajeni, a se bodo polagoma s spremembo sprijaznili.

Pokrajinske in občinske volitve

Kakor vse kaže, bodo 8. in 9. novembra volitve v tržaški pokrajinski svet ter občinske volitve v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor, Dolina in Milje. Datum se ni uradno določeno (vsaj v času, ko to pišemo) toda uradni krogi zagotavljajo, da se bo to kmalu zgodilo. Čas je torej, da Slovenci takoj povsod pričnemo s temeljitimi pripravami. Če pri deželnih volitvah smo se Slovenci začeli združevati v slovenski tabor, v enotno slovensko fronto v okviru slovenske skupnosti. Naš ugled se je povečal, naša zvestost se je podvojila, že v kratkem času smo si z odločnim in omikanim nastopom priborili važne načelne pravice, druge pridobitve pa bodo sledile. Pri jesenskih volitvah si moramo priboriti zastopnika tudi v tržaški pokrajinski svet. V okoliških slovenskih občinah morajo prevzeti v roke upravo lastnih zadev zavedni Slovenci v okviru Slovenske skupnosti in ne v okviru italijanskih strank. To naj bo naš cilj, to je naš program. Vsi drugi oziri so manj važni in morajo odpasti. Osrednji odbor Slovenske skupnosti v Trstu je že na delu. Zavedne Slovence v okoliških občinah prosimo, naj takoj začnejo s pripravami, naj sodelujejo z osrednjim vodstvom Slovenske skupnosti in naj ne nasedajo komunistom ter drugim, ki bodo marsikoga vabili na svoje liste. Slovenci moramo tokrat povsod skupno stopiti na plan!

Poziv ravnateljstvu tržaškega radia

Po Trstu se je razširil glas, da name-rava ravnateljstvo tukajšnje postaje skrajšati večerne oddaje na postaji Trst A, tako da bi se končale že ob dvaindvajseti uri in pol, pričele pa bi se ob šestnajsti uri popoldne. Ne vemo, če ti glasovi odgovarjajo resnici. Ker pa bi bilo prepozno zvoniti po toči, se vljudno, resno in odločno obračamo na ravnateljstvo tržaškega radia s prošnjo, naj dobro premisli, preden izvede to spremembo, ki bi bila krivična za slovensko narodno manjšino, saj bi našo postajo deklasirala na drugo stopnjo in bi se moral slovenski poslu-

Otroci iz kolonije Forni Avoltri pod okriljem Slov. Vincencijeve konference v Trstu vljudno vabijo na pestro prireditve,

ki bo v nedeljo 20. septembra ob 17.30 v Barkovljah v dvorani blizu cerkve. Vhod iz ulice Moncolano. — Do cerkve vozi tranvaj št. 6.

nateljstvu tržaške radijske postaje kakor tudi centralnemu ravnateljstvu Italijanske radiotelevizije v Rim, da se bosta lahko prepričala o naši odločni želji, naj ne izvedejo za Slovence škodljive spremembe, ki jo imajo baje v načrtu. Ta dopis smo poslali v »Glas« z iskreno željo, da pravočasno povemo svoje stališče ter prihranimo sitnosti ravnateljstvu radia Trst, sebi pa delo z nadaljevanjem borbe, od katere ne bomo odstopili.

Skupina poslušavcev radia Trst A iz Trsta

Nabrežina

Romanje na Brezje

Ob petju pesmi Ti, o Marija smo v lepem jutru odšli na romanje na Brezje. Po poti nam je g. župnik razlagal zanimivosti krajev, mimo katerih smo se vozili. Tako nam je bila pot krajša in vožnja bolj zanimiva. Na Brezjah smo ostrmelci ob lepoti Marijine kapelice, kjer smo imeli nato sv. mašo. Pri maši smo prepevali in s pesmijo dajali duška našim otroškim čustvom do Marije, Kraljice Slovencev.

Po obisku na Brezjah smo si ogledali še Bled in njegovo okolico, ki je še vedno »kinč nebeški«. Na povratku smo se ustavili še v Ljubljani ter si tudi tu ogledali zanimivosti slovenske prestolnice, posebno njene cerkve. Ob sklepu romanja je v vseh nas ostala želja, da bi se še kdaj vrnili k Materi božji na Brezje.

Omeniti moram še, da je ob zadnji birni naša cerkev dobila nove lestence. Cerkev je tudi vedno lepo okinčana s cvetjem, tako da tuji, ki jo obiščejo, vedno izražajo svoje začudenje in trdijo, da smo lahko ponosni na tako lep božji hram.

Romarica

OBVESTILA

VPISOVANJE V MARIJANIŠČE na Opčinah: sprejemamo v zavod dijake srednjih šol in dečke za 5. razred osnovne šole. — Naslov zavoda: *Marijanišče, Narodna ul. 89 - Opčine (Trieste) - tel. št. 221-113.*

ZA KVATRNI TEDEN je napovedana nova zbirka za *Marijanišče na Opčinah in za semenišče v Trstu*. Zbirka za Marijanišče se prireja na Tržaškem v vsaki cerkvi, kjer je slovenska služba božja. — Lepo priporočamo.

STROKOVNI TEČAJI V TRGOVINSTVU. V Trstu so se začela vpisovanja v 35 različnih strokovnih tečajev v trgovstvu. Te tečaje organizira Center za strokovno izobrazbo ENALC, Trst, Via Rossini 4.

Tečajji so dnevni in večerni in so vsi brezplačni. Dnevni trajajo od 8. do 13. ure vsak dan razen ob sobotah, večerni pa od 20. do 22. ure. Na tečajjih je možna izpopolnitev v različnih strokah od hotelskih služb preko trgovskih do uradniškoadministrativnih in drugih. Kdor se zanima, naj se za točneje informacije obrne na zgornji naslov v Trstu, Via Rossini 4.

SOLSKO SKRBNISTVO v Gorici sporoča, da je bila objavljena v Uradnem listu z dne 1. septembra 1964, števil. 214, ministrska odredba z dne 20. junija t.l., s katero je odprta natečaj za 1374 mest na srednjih šolah. — Ta odredba je vpogled na šolskem skrbništvu, kakor tudi tozadnevne tiskovine za vlaganje prošenj.

DO SOBOTE 19. t. m. se vrši vpisovanje otrok v slovenske otroške vrtce v šoli v ulici Randaccio in Croce, v Standrežu in Pevmi.

DAROVI

Za Marijin dom v Rojani: Mirconi 1.000; Perosi 1.000; Depaulis 3.000; Pina Pecenko 1.000; Oktavijo Piščanc 5.000; Danilo Piščanc 3.000; Ivanka Piščanc 1.000; N. N. 1.000; A. Bizjak 1.000; N. N. 1.000; Stanko Kavalar, izseljenski duhovnik 5.000; Z. F. 5.000; N. N. 3.000 lir. — *Bog plačaj!*

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici